คณะจิตวิทยา

รูปแบบความผูกพันของวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่ คนรัก และเพื่อน

นางพงศ์มนัส บุศยประทีป

โครงงานทางจิตวิทยานี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยา
คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2550

ADOLESCENTS' ATTACHMENT STYLES TOWARD PARENTS, ROMANTIC PARTNERS AND PEERS

Mr. Phongmanus Budsayaprateep

A Senior Project Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Bachelor of Science in Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

คณะจิตวิทยา

พงศ์มนัส บุศยประทีป : รูปแบบความผูกพันของวัยรุ่นที่มีต่อพ่อแม่ คนรัก และเพื่อน (ADOLESCENTS' ATTACHMENT STYLES TOWARD PARENTS, ROMANTIC PARTNERS, AND PEERS) อ.ที่ปรึกษา: อ. สมบุญ จารุเกษมทวี อ.ที่ปรึกษาร่วม: ดร. กุลยา พิสิษฐ์สังฆการ, 40 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่บุคคลมีต่อพ่อแม่ คนรัก และเพื่อน ในนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 200 คน ที่ปัจจุบันมีคนรัก หรือเคยมีคนรัก โดยให้กลุ่มตัวอย่างตอบมาตรวัดรูปแบบความผูกพันที่บุคคลมีต่อพ่อแม่ มาตรวัดรูปแบบความผูกพันที่บุคคลมีต่อคนรัก และมาตรวัดรูปแบบความผูกพันที่บุคคลมีต่อเพื่อน

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติไคสแควร์หาความสัมพันธ์ โดยผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบความผูกพันที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อพ่อแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อนมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)
2. รูปแบบความผูกพันที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อพ่อแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อนมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

หลักสูตร.....จิตวิทยา..... ลายมือชื่อนิสิต.....พงศ์มนัส บุศยประทีป.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ปีการศึกษา.....2550..... ลายมืออาจารย์ชื่อที่ปรึกษาร่วม.....

PHONGMANUS BUDSAYAPRATEEP: ADOLESCENTS' ATTACHMENT STYLES TOWARD PARENTS, ROMANTIC PARTNERS, AND PEERS. PROJECT ADVISOR: SOMBOON JARUKASEMTHAVE. CO-ADVISOR: KULLAYA PISITSANGKAGARN, Ph.D. 40 pps.,

The purpose of this research study was to examine the relationship between attachment styles that the individuals had toward parents, romantic partners, and peers. Participants were 200 undergraduates from Chulalongkorn University who had romantic partners or used to have ones. The participants responded to the measures of attachment styles toward parents, romantic partners, and peers.

Data obtained were analyzed using Chi-square for independence. Finding indicated that

1. There was positive relationship between attachment styles toward parents and toward romantic partners ($p < .001$).
2. There was positive relationship between attachment styles toward parents and toward peers ($p < .001$).

Program..... Psychology..... Student's signature.....

Field of study.....Psychology..... Advisor's signature.....

Academic year.....2007..... Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้จากความกรุณาของอาจารย์สมบุญ จารุเกษมทวี อาจารย์ที่ปรึกษาของการวิจัย ผู้คอยดูแลและให้การแนะนำเกี่ยวกับงานวิจัย และแบบวัดในด้านต่าง ๆ ตลอดจนให้ความกระจ่างในด้านทฤษฎีให้แก่ผู้วิจัย และคอยแก้ไขจุดบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร. กุลยา พิสิษฐ์สังฆการ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ทิพย์นภา หวนสุริยา และอาจารย์สันทัด พรประเสริฐมานิต ที่คอยให้คำแนะนำ และช่วยแก้ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการทางสถิติของการวิจัยครั้งนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุก ๆ ท่านของคณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยซึ่งเป็นผู้มอบความรู้เพื่อเป็นพื้นฐานให้กับผู้วิจัย

ผู้วิจัยขอขอบคุณเพื่อน ๆ และรุ่นน้องคณะจิตวิทยา ที่คอยให้ความช่วยเหลือ และคอยเป็นกำลังใจตลอดมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ร่วมการวิจัยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือจนการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา และมารดาของผู้วิจัย ที่คอยดูแลผู้วิจัยเป็นอย่างดีตลอดมา

พงศ์มนัส บุศยประทีป

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย..... ค

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ..... ง

สารบัญ..... ฉ

สารบัญตาราง..... ช

สารบัญแผนภาพ..... ฌ

บทที่

1 บทนำ..... 1

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา..... 1

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง..... 2

ที่มาของทฤษฎีความผูกพัน..... 2

รูปแบบความผูกพันในเด็ก..... 3

รูปแบบการทำงานภายใน..... 4

ความผูกพันของเด็กกับผู้เลี้ยงดูที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับเพื่อน..... 5

ความผูกพันและความสัมพันธ์ของคู่รัก..... 5

รูปแบบความผูกพัน 4 รูปแบบ..... 6

ความต่อเนื่องของ Attachment..... 7

ความต่อเนื่องของรูปแบบความผูกพันและความสัมพันธ์ระหว่างการใช้..... 8

รูปแบบความผูกพัน ในบุคคลต่างกลุ่ม

วัตถุประสงค์การวิจัย..... 9

สมมติฐานการวิจัย..... 9

ขอบเขตการวิจัย..... 9

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย..... 10

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ..... 10

2 วิธีดำเนินการวิจัย..... 11

กลุ่มตัวอย่าง..... 11

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย..... 11

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย..... 14

หน้า

การวิเคราะห์ข้อมูล....14
3 ผลการวิจัย....15
4 การอภิปรายการวิจัย....21
5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ....24
รายการอ้างอิง.... 26
ภาคผนวก....28
ภาคผนวก ก. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล....29
ภาคผนวก ข. แบบวัดที่ใช้ในการวิจัย....31
ภาคผนวก ค. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ....40

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงรูปแบบความผูกพัน 4 รูปแบบของ Bartholomew	7
2	สถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง	15
3	คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนในมาตรวัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ	17
4	คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนในมาตรวัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่นในด้านลบ	18
5	รูปแบบความผูกพันของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเพื่อน คนรัก และพ่อแม่	18
6	แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ และคนรัก โดยใช้สถิติไคสแควร์	19
7	แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ และเพื่อน โดยใช้สถิติไคสแควร์	20

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่ หน้า

1 *ความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่ทารักใช้กับพ่อแม่*.....9
ที่ส่งผลต่อรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ คนรัก และเพื่อน
เมื่อทารกเติบโตขึ้น

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มีทฤษฎีทางจิตวิทยาหลายทฤษฎีที่เล็งเห็นความสำคัญของการเลี้ยงดูของพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูที่มีแก่เด็กในวัยทารก ว่าเป็นส่วนสำคัญที่ส่งผลกับชีวิตของเด็กคนนั้นเมื่อโตขึ้นในหลายด้าน หนึ่งในทฤษฎีนั้นคือทฤษฎีความผูกพันที่เสนอโดย Bowlby (1973) ที่เสนอถึงปัจจัยอื่น ๆ นอกจากทางกายภาพ ที่มีความจำเป็นต่อทารกนั่นคือความรัก และความชิดใกล้ของผู้เลี้ยงดูที่เรียกว่า "ความผูกพัน" โดยลักษณะของความผูกพันระหว่างเด็กแล้วผู้เลี้ยงจะกลายเป็นรูปแบบที่คงทนและส่งผลต่อปฏิสัมพันธ์ของเด็กและบุคคลอื่นทุกคนเมื่อโตขึ้นต่อไป

ทฤษฎีความผูกพันได้รับการสนับสนุนโดยหลายงานวิจัย โดยเฉพาะความคงทนในรูปแบบความผูกพันที่เกิดขึ้นในวัยเด็ก และส่งผลต่อหลายปัจจัยในด้านความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในวัยผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ใช้อธิบาย และแก้ปัญหาเกี่ยวกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของความรัก ทำให้ทฤษฎีความผูกพันเป็นทฤษฎีหนึ่งที่มีความสำคัญกับศาสตร์จิตวิยาทั้งพัฒนาการ และการปรึกษา

นักจิตวิทยาเช่น Ainsworth (1978) Hazan และ Shaver (1987) ยังทำการวิจัยและพบลักษณะของความผูกพันในเด็กและผู้ใหญ่ที่แบ่งออกเป็นรูปแบบอย่างชัดเจน ทำให้เกิด "รูปแบบความผูกพัน" เป็นประเภทต่าง ๆ โดยตามทฤษฎีความผูกพัน รูปแบบความผูกพันจะเป็นลักษณะที่คงทนตั้งแต่เด็กและผู้เลี้ยงดู ไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ และบุคคลจะใช้รูปแบบความผูกพันแบบเดียวกันกับบุคคลอื่นทุกคน ทำให้ประเด็นนี้มีความสำคัญต่อการศึกษาความสำพันธ์ระหว่างบุคคลทางจิตวิทยาอย่างยิ่ง

ถึงอย่างไรก็ตามการวิจัยที่สนับสนุนว่ารูปแบบความผูกพันจะใช้ในบุคคลทุกกลุ่มยังขาดความชัดเจน งานวิจัยเกี่ยวกับความแตกต่างของการใช้รูปแบบความผูกพันในบุคคลครั้งนี้จึงเกิดขึ้น

ในงานวิจัยนี้ต้องการเสนอทดสอบว่าบุคคลจะใช้รูปแบบความผูกพันเดียวกันในบุคคลที่มีความแตกต่างทางด้านประเภทของความสัมพันธ์หรือไม่ โดยงานวิจัยเลือกประเภทที่ใช้คือ พ่อหรือแม่ คนรักและเพื่อน โดยงานวิจัยจะทำการศึกษาในวัยรุ่นเพราะเป็นวัยที่มีโอกาสที่จะมีความสัมพันธ์แก่บุคคลทั้ง 3 กลุ่มอย่างชัดเจน โดยใช้รูปแบบความผูกพันสี่รูปแบบของ Bartholomew (1990)

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีความผูกพัน

ความผูกพัน หมายถึงพันธะทางอารมณ์ที่บุคคลสร้างขึ้นกับบุคคลใกล้ชิด เช่น ผู้เลี้ยงดู หรือคนรัก เพื่อที่จะรักษาความใกล้ชิดระหว่างบุคคลนั้นและบุคคลที่ผูกพันด้วย

ที่มาของทฤษฎีความผูกพัน

Harlow และ Zimmerman (1959) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยอื่น ๆ นอกจากปัจจัยทางกายภาพที่มีความจำเป็นต่อเด็ก โดย Harlow และ Zimmerman ทำการทดลองกับลูกลิง โดยให้ลูกลิงเลือกระหว่างแม่ลิงซึ่งเป็นของจำลองว่า ลูกลิงจะใช้เวลาอยู่กับแม่ลิงที่ทำจากผ้านวม หรือแม่ลิงที่ทำจากขดลวดแต่มีขวดนม โดยพบว่าลูกลิงจะใช้เวลาอยู่กับแม่ลิงที่ทำจากผ้านวมเป็นส่วนใหญ่ และจะอยู่กับแม่ลิงที่มีขวดนมเฉพาะตอนที่หิวทั้งนั้น จากการทดลองแสดงให้เห็นว่านอกจากอาหารแล้วลูกลิงยังต้องการ "ความนุ่ม" ซึ่งไม่มีความจำเป็นต่อความอยู่รอดโดยตรง

นอกจากนี้ Harlow (1962) ยังพบว่าลูกลิงที่ขาดการเลี้ยงดูจากแม่ลิง เมื่อโตขึ้นจะขาดความสามารถในการปฏิสัมพันธ์กับลิงตัวอื่นอย่างถูกต้อง และเมื่อถึงวัยเจริญพันธ์ก็ไม่สามารถแสดงทักษะในการดูลูกของตนอย่างถูกต้อง จากทั้งสองตัวอย่างที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่านอกจากปัจจัยทางกายภาพแล้ว ยังมีปัจจัยอื่นที่มีความสำคัญและส่งผลต่อพัฒนาการ

ต่อมา Bowlby (1973) ได้เสนอทฤษฎีความผูกพัน จากการที่สังเกตพฤติกรรมของเด็กที่กระวนกระวาย และทุกข์ทรมานอย่างมากเมื่อผู้เลี้ยงดูจากไป ซึ่งพฤติกรรมลักษณะนี้แสดงถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่เด็กต้องการจากผู้เลี้ยงดู โดยความกระวนกระวายจากการแยกจาก (Separation Anxiety) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงพันธะบางอย่างที่สร้างขึ้นระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดูเพื่อให้ทั้งสองรักษาความใกล้ชิดซึ่งกันและกันไว้ การที่เด็กแสดงความทุกข์ทรมานแสดงให้เห็นถึงการถูกทำลายพันธะนั้น ๆ โดย Bowlby ได้เสนอว่าพันธะนั้นคือ *ความผูกพัน* ระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดูซึ่งจะคอยรักษาความใกล้ชิดระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดู และเขายังเสนอว่าบุคคลที่ผูกพัน (attachment figure) คือแม่คนเดียวเท่านั้น

ทฤษฎีความผูกพันมีรากฐานมาจากจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) เกี่ยวกับแรงขับหรือ libido ของทารกที่มีเป้าหมายที่แม่ นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากแนวคิดทางชาติพันธุ์วิทยา (Ethnology) โดยความผูกพันเกิดขึ้นเพื่อความอยู่รอดของเด็ก โดยเด็กจำเป็นต้องรักษาความใกล้ชิดระหว่างตนและผู้เลี้ยงดู เพราะผู้เลี้ยงดูมีความจำเป็นมากในการตอบสนองความต้องการทางกายภาพ แก่เด็กที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้

Bowlby ให้ความเห็นว่าความรักและความผูกพันที่แม่ให้กับเด็กมีความสำคัญอย่างมาก โดยเขาแสดงหลักฐานว่าเด็กที่ขาดความรักและความผูกพันจากแม่เมื่อโตขึ้นจะมีความเสี่ยงต่อพฤติกรรมก้าวร้าว อันธพาล

Ainsworth (1978) ได้สนับสนุนแนวคิดของ Bowlby แต่เพิ่มแนวคิดที่ว่าความผูกพันที่เด็กสร้างขึ้นกับผู้เลี้ยงดูไม่ใช่แค่ทำให้เด็กถูกสนองความต้องการทางปัจจัยกายภาพเท่านั้น แต่ความผูกพันเป็นกระบวนการที่สร้างขึ้นเพื่อให้เด็กเรียนรู้ทักษะที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อที่จะอยู่รอดในสังคมต่อไป

Ainsworth ยังเสนอว่าความผูกพันเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเองโดยไม่ต้องได้รับแรงจูงใจจากภายนอก นอกจากนี้ผู้ที่เด็กผูกพันด้วยไม่จำเป็นต้องเป็นแม่คนเดียวตามที่ Bowlby ได้กล่าวไว้เท่านั้น ในกรณีที่มีผู้เลี้ยงดูคนอื่นทำหน้าที่ทดแทนแม่ของเด็ก เด็กสามารถให้ความผูกพันกับผู้เลี้ยงดูคนนั้นได้เช่นกัน และผู้ที่เด็กผูกพันด้วยจะคอยทำหน้าที่เป็นฐานที่มั่นคง (Secure base) คือเมื่อเด็กพบกับสิ่งคุกคามที่ทำให้รู้สึกอันตราย เด็กจะมาใกล้หรือยึดเกาะผู้ที่เด็กผูกพันด้วย เพื่อความรู้สึกปลอดภัย

รูปแบบความผูกพันในทารก

Ainworth (1978) สังเกตว่าการที่ทารกสร้างความผูกพันกับผู้เลี้ยงดู และได้รับการตอบสนองจากผู้เลี้ยงดูในลักษณะที่ต่างกัน ทำให้ความผูกพันของทารกมีรูปแบบที่แตกต่างกันอีกด้วย โดย Ainsworth ได้ทำพยายามทำการทดลองเพื่อที่จะหารูปแบบความผูกพันระหว่างทารกกับผู้เลี้ยงดูว่ามีแบบใดบ้าง โดยใช้การทดลองที่เรียกว่าสถานการณ์ที่ไม่คุ้นเคย (Strange Situation) ซึ่งจะสร้างสถานการณ์ให้ทารกอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่คุ้นเคย และสังเกตว่าเมื่อทารกอยู่กับผู้เลี้ยงดูจะสำรวจสภาพแวดล้อมรอบตัวอย่างไร และเมื่อดูแลแยกตัวออกไปทารกจะมีพฤติกรรมอย่างไร และสุดท้ายเมื่อผู้เลี้ยงดูกลับเข้ามาทารกจะมีพฤติกรรมอย่างไร โดยจากการทดลอง Ainsworth พบว่าพฤติกรรมของทารกแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้

รูปแบบมั่นคง (Secure) คือรูปแบบที่ทารกมีความวางใจกับผู้เลี้ยงดู กล้าที่จะสำรวจสิ่งต่าง ๆ ภายนอก ถึงแม้ว่าจะรู้สึกไม่สบายใจเมื่อผู้เลี้ยงดูจากไปแต่ก็อยู่ในระดับที่ไม่มากไป เมื่อผู้เลี้ยงดูกลับจะแสดงอาการดีใจ

นอกจากนี้เป็นรูปแบบที่ไม่มั่นคง (Insecure) อีก 2 แบบ

รูปแบบต่อต้าน (Resistant) คือรูปแบบที่ทารกต่อต้านการจากไปของผู้เลี้ยงดูอย่างมาก โดยจะไม่กล้าออกห่างผู้เลี้ยงดูและสำรวจสิ่งต่าง ๆ เมื่อผู้เลี้ยงดูจากไปจะแสดงความทุกข์ทรมานอย่างมาก และเมื่อผู้เลี้ยงดูกลับมาจะยึดติดกับผู้เลี้ยงดูมากขึ้น

รูปแบบหลีกหนี (Avoidance) คือรูปแบบที่ทารกเพิกเฉยต่อผู้เลี้ยงดู โดยทารกจะมีความกล้าที่จะสำรวจสิ่งต่าง ๆ และไม่สนใจผู้เลี้ยงดูไม่ว่าผู้เลี้ยงดูจะอยู่หรือไม่ก็ตาม

รูปแบบไม่แน่นอน (Disorganize) คือรูปแบบที่ทารกแสดงออกอย่างสับสน ไม่มีระเบียบแน่นอน

Ainsworth ยังพบความสัมพันธ์ว่าทารกที่แสดงความผูกพันแบบมั่นคง จะมีผู้ปกครองที่ตอบสนองได้ตรงความต้องการ และในทางตรงกันข้ามทารกที่แสดงความผูกพันแบบไม่มั่นคงจะมีผู้ปกครองที่ไม่ตอบสนอง และไม่รู้ถึงความต้องการของทารก นอกจากนี้ยังเลี้ยงดูแบบไม่สม่ำเสมอและเพิกเฉยต่อทารก

รูปแบบการทำงานภายใน (Internal working model)

Bowlby ได้เสนอทฤษฎีหนึ่งคือ รูปแบบการทำงานภายในซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีความผูกพัน โดยรูปแบบการทำงานภายใน คือกลไกที่ประกอบด้วยระบบความคิดที่เกี่ยวกับการตีความตนเอง และบุคคลอื่นในการเข้าสังคม

Bowlby (1973) เสนอว่า รูปแบบการทำงานภายใน เริ่มพัฒนาตั้งแต่ปีแรก ๆ ของเด็กที่สร้างความผูกพันกับผู้เลี้ยงดูหรือ บุคคลที่ผูกพัน ซึ่งถ้าหากผู้เลี้ยงดูให้ความรัก และตอบสนองต่อความต้องการของเด็กซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันที่มั่นคง แล้วเด็กก็จะมองตนเองว่ามีค่าพอที่ได้รับความรัก เด็กจะไว้วางใจผู้เลี้ยงดู และมองโลกภายนอกเป็นที่ที่ปลอดภัย แต่ถ้าหากผู้เลี้ยงดูขาดความรัก และการตอบสนองต่อความต้องการของเด็กอย่างเหมาะสม ซึ่งก่อให้เกิดความผูกพันแบบไม่มั่นคง เด็กก็จะมองตนเองว่าไม่มีค่าเพียงพอ เด็กจะไม่ไว้วางใจผู้เลี้ยงดู และมองโลกภายนอกว่าไม่มั่นคง รูปแบบของการมองตนเองและผู้เลี้ยงดูลักษณะนี้จะคงทน และเป็นสิ่งที่บุคคลนั้นใช้ในการมองตนเองตามมุมมองเดิมจากที่เป็นเด็กว่าตนมีค่าพอที่ผู้อื่นจะทำสิ่งที่ดีกลับมาหรือไม่ และมองโลกหรือบุคคลอื่นในอนาคตในรูปแบบเดียวกับผู้เลี้ยงดูว่าผู้อื่นจะให้ความใส่ใจ หรือทำดีกับตนเองหรือไม่

นอกจากนี้เมื่ออยู่ในสังคม บุคคลยังเลือกใส่ใจกับความสัมพันธ์ระหว่างตนและผู้อื่นที่สอดคล้องกับ รูปแบบการทำงานภายใน ของตน โดยถ้าบุคคลมีความผูกพันที่มั่นคง ก็จะเลือกจดจำสถานการณ์ที่ผู้อื่นทำดี และให้คุณค่ากับตน ส่วนบุคคลมีความผูกพันที่ไม่มั่นคง ก็จะเลือกจำแต่สถานการณ์ที่ผู้อื่นขาดความสนใจ และไม่ให้คุณค่ากับตน การเลือกใส่ใจกับเหตุการณ์ที่สอดคล้องกับ รูปแบบการทำงานภายใน ลักษณะนี้ยิ่งเสริมความคงเส้นคงวาของการตีความตนเอง และผู้อื่นให้สอดคล้องกับรูปแบบการทำงานภายใน สิ่งนี้กลายเป็นวัฏจักรที่ยิ่งทำให้รูปแบบการทำงานภายใน มีความคงทน โดย Bowlby กล่าวไว้ว่ารูปแบบนี้จะใช้ตั้งแต่ "the cradle to the grave" หรือตั้งแต่เกิดจนตาย

ความผูกพันของทารกกับผู้เลี้ยงดูที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์กับเพื่อน

จากรูปแบบการทำงานภายใน (Bowlby, 1973) ที่กล่าวมา การที่ทารกมีความผูกพันกับผู้เลี้ยงดูแบบมั่นคง จะมองตนเองว่ามีค่าสำหรับผู้อื่น และมองโลกภายนอกว่าจะปลอดภัยและตอบสนองสิ่งดี ๆ ให้กับตน โดยทารกที่ผูกพันกับผู้เลี้ยงดูแบบไม่มั่นคง ก็จะมองในลักษณะตรงกันข้าม ซึ่งสิ่งนี้มีผลคงทนและต่อเนื่องไปจนถึงเมื่อเด็กเติบโตและต้องรู้จักกับบุคคลอื่นเช่น เพื่อน โดยความผูกพันกับผู้เลี้ยงดูที่มั่นคงย่อมส่งผลดีกับเด็ก

มีหลายงานวิจัยที่สนับสนุนผลความต่อเนื่องของความผูกพันระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดู กับความสามารถของเด็กในการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน เช่น ในโรงเรียนอนุบาลเด็กที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหลีกหนี จะแสดงอาการก้าวร้าว โกรธง่าย และถอนตัวจากเพื่อนสูงกว่าเด็กแบบมั่นคง (Troy & Sroufe, 1987) และเด็กอายุ 2 ขวบที่มีรูปแบบความผูกพันแบบต่อต้าน จะร้องไห้ และดูสิ้นหวังง่ายกว่า และถอนตัวจากสังคมง่ายกว่าเด็กแบบมั่นคง (e.g., Fox & Calkins, 1993) ในโรงเรียนประถมเด็กที่มั่นคง จะได้รับความนิยมมากว่าเด็กที่มีรูปแบบความผูกพันอื่น ๆ

โดยสรุปจากการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความผูกพันระหว่างแม่และเด็ก และปฏิสัมพันธ์เมื่อเด็กโตขึ้นกับเพื่อน ได้รับผลว่าเด็กที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคงจะแตกต่างต่างเด็กที่มีรูปแบบไม่มั่นคงโดยจะรายงานว่ามีเพื่อนที่ดีมากกว่า มีปัญหากับเพื่อนในแง่ว่าโดนรังเกียจหรือกันออกจากกลุ่มน้อยกว่า มีความสัมพันธ์ทางลบหรือจำนวนเพื่อนที่เข้ากันไม่ได้น้อยกว่า และมีความสามารถที่จะแสดงความผูกพันใกล้ชิดมากกว่า (K. E. Grossman & Grossman, 1991; Schulman, Elicker, & Sroufe, 1994; Youngblade & Belsky, 1992).

ความผูกพันและความสัมพันธ์ของคู่รัก(Romantic)

ทฤษฎีของ Bowlby ที่กล่าวไว้ว่าความผูกพันที่เกิดขึ้นกับผู้เลี้ยงดูในขณะที่เป็นเด็ก ส่งผลอย่างคงทนต่อความสัมพันธ์ต่อบุคคลอื่นเมื่อเด็กเติบโตขึ้น

Hazan และ Shaver (1987) ศึกษาและพบว่าความผูกพันที่เกิดขึ้นระหว่างเด็ก และผู้เลี้ยงดูมีความคล้ายคลึงกับพันธะทางอารมณ์แบบเชิงรักใคร่ ในวัยรุ่นหรือวัยผู้ใหญ่ โดยจากข้อสนับสนุนที่ว่าทั้งผู้เลี้ยงดูกับเด็ก และคู่รักต่างก็มีความเหมือนกันโดยจะรู้สึกดีเมื่อ

1. รู้สึกปลอดภัยเมื่ออีกฝ่ายอยู่ใกล้และคอยตอบสนอง
2. ต้องการความใกล้ชิด และการสัมผัสทางกาย
3. รู้สึกไม่มั่นคงเมื่ออีกฝ่ายจากไป
4. ร่วมแบ่งปันสิ่งที่ได้
5. มีความดึงดูดและจับจองซึ่งกันและกัน
6. ใช้การพูดเหมือนพูดกับทารก (baby talk)

Hazan และ Shaver ยังทำการวิจัยเพื่อพิสูจน์เกี่ยวกับข้อสันนิษฐานว่าถ้าความผูกพันที่เกิดขึ้นระหว่างเด็ก และผู้เลี้ยงดูเป็นกลไกเดียวกับความสัมพันธ์ของคู่รักจากที่ Ainsworth ได้ทำการจำแนกรูปแบบความผูกพันของเด็กออกเป็น 3 แบบได้แก่ มั่นคง, ต่อต้าน, หลีกหนี ความสัมพันธ์ของคู่รักก็ควรมีลักษณะคล้ายคลึงโดยมีรูปแบบที่เป็นมิติเดียวกัน โดย Hazan และ Shaver โดยใช้ข้อคำถาม 3 ข้อ (three category model) ซึ่งให้ผู้ร่วมการทดลองเลือกข้อที่ตรงกับตนเองที่สุด โดยข้อแรกแสดงถึงบุคคลที่มีความสุขกับการได้อยู่ใกล้อีกฝ่าย และมีความไว้วางใจหรือแบบมั่นคง ข้อที่สองแสดงถึงบุคคลที่ระแวงกับความสันพันธ์ว่าอีกฝ่ายอาจจะไม่ต้องการหรือรักจริง ๆ และก็ต้องการใกล้ชิดผูกพันกับอีกฝ่าย หรือแบบต่อต้าน และข้อสุดท้ายแสดงถึงบุคคลที่รู้สึกอึดอัดกับการใกล้ชิดคนอื่น ไม่เชื่อใจและไม่ต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น หรือแบบหลีกหนี

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยที่พบว่า บุคคลที่ผูกพันที่ผู้นั้นจะคอยรักษาความใกล้ชิด และเป็นฐานที่มั่นคง มีความสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความสัมพันธ์ของคู่รักโดยบุคคลที่ผูกพันในวัยเด็กคือผู้เลี้ยงดู หรือแม่ แต่ในวัยผู้ใหญ่ บุคคลที่ผูกพัน จะกลายเป็นคนรักหรือเพื่อนสนิท (Hazen, Hutt, Sturgeon, & Bricker, 1991)

การค้นพบด้านความสัมพันธ์ของความผูกพันและความสัมพันธ์ของคู่รัก เป็นการสนับสนุนทฤษฎีของ Bowlby ที่กล่าวถึงไว้แล้วว่า รูปแบบที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ของเด็กและผู้ที่ผูกพันด้วยจะถูกใช้กับทุกบุคคล และใช้ไปตลอดชีวิต

รูปแบบความผูกพัน 4 รูปแบบ (Four category)

Bartholomew (1990) ได้แย้งกับรูปแบบความผูกพันแบบ 3 รูปแบบตาม Hazan และ Shaver โดยที่ Bartholomew เสนอว่ารูปแบบหลีกหนีจะรวมรูปแบบอีก 2 รูปแบบไว้ด้วยกัน โดยบุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันที่หลีกหนีจากผู้อื่นจะมีทั้งแบบที่หวาดกลัว (fearful) คือต้องการที่จะไม่สร้างความสัมพันธ์เพราะกลัวจะได้รับความเจ็บปวดจากบุคคลนั้น และแบบทะนงตน (dismiss) ปลอดภัยคือหลีกหนีความสัมพันธ์เพื่อที่จะป้องกันความเชื่อถือตนเอง (self reliance) และความอิสระ

รูปแบบ 4 แบบของ Bartholomew สามารถแบ่งออกเป็น 2 มิติ ซึ่งตรงกับ รูปแบบการทำงานภายใน ของ Bowlby ซึ่งประกอบด้วยการมองตนเอง และผู้อื่น โดยมิติแรกคือความผูกพันที่เกี่ยวกับความกังวล (attachment-related anxiety) ถ้าใครได้ค่าของมิตินี้สูงจะแสดงถึงความกังวลที่อีกฝ่ายจะอยู่ด้วย สนใจ และคอยตอบสนองหรือไม่ แต่ถ้าได้ค่าต่ำก็จะมีความไว้ว่างใจในอีกฝ่ายมากกว่า มิติที่สองคือความผูกพันที่เกี่ยวกับความหลีกหนี (attachment-related avoidant) ถ้าใครได้ค่าของมิตินี้สูงจะไม่ต้องการที่จะใกล้ชิดหรือขึ้นกับอีกฝ่ายมาก และถ้าใครได้

ต่ำก็จะรู้สึกดีกับอีกฝ่ายและต้องการที่จะอยู่ใกล้ชิดกับอีกฝ่าย ซึ่งแบบความผูกพันออกเป็น 4 รูปแบบดังนี้

รูปแบบมั่นคง (Secure) คือ รูปแบบที่มีความไว้วางใจ และต้องการอยู่ใกล้ชิด

รูปแบบกังวล (Preoccupied) คือรูปแบบมีความกังวล แต่ต้องการที่จะใกล้ชิด

รูปแบบหลีกหนี – ทะนงตน (Dismissing-avoidant) คือ รูปแบบที่ไว้วางใจ แต่ไม่ต้องการใกล้ชิด

รูปแบบหลีกหนี – หวาดกลัว (Fearful-avoidant) คือรูปแบบที่มีความกังวล และไม่ต้องการใกล้ชิด

		ความผูกพันที่เกี่ยวกับความกังวล	
		ต่ำ	**สูง**
ความผูกพันที่เกี่ยวกับความหลีกหนี	**ต่ำ**	มั่นคง	กังวล
	สูง	ทะนงตน	หวาดกลัว

ตารางที่ 1

แสดงรูปแบบความผูกพัน 4 รูปแบบของ Bartholomew

ความคงทนของ Attachment

จากกล่าวไว้แล้วว่า Bowlby เสนอว่ารูปแบบความผูกพันที่สร้างระหว่างเด็กกับผู้เลี้ยงดู เมื่อเด็กโตขึ้นจะใช้รูปแบบนั้นกับบุคคลอื่นทุกคนตั้งแต่เกิดจนตาย

ความคงทนของรูปแบบความผูกพันได้รับการสนับสนุนจากหลายทฤษฎี และงานวิจัย เช่น จากข้อเสนอที่ว่าความผูกพันที่เกิดขึ้นระหว่างเด็ก และผู้เลี้ยงดูเป็นกลไกเดียวกับพันธะทางอารมณ์แบบ เชิงรักใคร่ Hazan และ Shaver (1987) แสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องว่าความผูกพันยังคงส่งผลต่อไปจนถึงวัยผู้ใหญ่

จากการศึกษารูปแบบของความสัมพันธ์แบบ เชิงรักใคร่ ของ Hazan และ Shaver (1987) พบว่าคนที่มีรูปแบบมั่นคงมักจะระลึกได้ว่าตนเองในตอนเด็กถูกเลี้ยงดูโดยพ่อแม่ที่เอาใจใส่ ดูและ และให้การยอมรับ

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยของ Owens และคณะ (1995) โดยการความสัมพันธ์ของรูปแบบ secure ระหว่างเด็กและผู้เลี้ยงดูโดยวัดย้อนหลังโดยใช้แบบสัมภาษณ์ความผูกพันในผู้ใหญ่ (Adult Attachment Interview) (AAI; George, Kaplan, & Main , 1996) และระหว่างคู่รักโดยใช้

แบบสัมภาษณ์ความสัมพันธ์ในปัจจุบัน (Current Relationship Interview) (Crowell & Owens, 1996) พบความสัมพันธ์ปานกลางระหว่างรูปแบบมั่นคงจากทั้งสองแบบวัด นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนความคงทนของรูปแบบความผูกพันในระดับปานกลางโดยการวิจัยแบบ Longitudinal ของ Fraley (2002) นอกจากนี้ในการวิจัยต่อมาพบว่ารูปแบบความผูกพันในวัยผู้ใหญ่มีแนวโน้มว่าจะคงทนมากขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น (Fraley & Brumbaugh, 2004)

ความคงทนของรูปแบบความผูกพันและความสัมพันธ์ระหว่างการใช้รูปแบบความผูกพันในบุคคลต่างกลุ่ม

จากหัวข้องานวิจัยนี้ ต้องการศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ที่มีต่อรูปแบบความความผูกพันที่มีต่อคนรัก และเพื่อน

ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความแตกต่างของรูปแบบความผูกพันที่จะบุคคลจะใช้กับพ่อแม่ คนรัก และเพื่อน แต่มีงานวิจัยที่แสดงถึงความคงทนของรูปแบบความผูกพันตั้งแต่ในวัยทารก

จากที่ได้กล่าวมาแล้วจากทฤษฎีความผูกพันของ Bowlby โดย Bowbly กล่าวว่าความผูกพันที่เกิดขึ้นในระหว่างทารกผู้เลี้ยงดูและผู้เลี้ยงดู จะเป็นรูปแบบการทำงานภายใน ที่บุคคลจะใช้มองตนเองและผู้อื่นในการปฏิสัมพันธ์กันในอนาคต ซึ่งรูปแบบนี้ค่อนข้างคงทนและใช้กับบุคคลทุกบุคคลไปตลอดช่วงชีวิต

นอกจากนี้ความต่อเนื่องของความผูกพันในทฤษฎีของ Bowlby ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยหลากหลาย และที่สำคัญคือ พบความต่อเนื่องในผลระหว่างทารกเมื่อโตขึ้นกับบุคคลหลากหลายกลุ่มได้แก่ความสัมพันธ์กับเพื่อน และความสัมพันธ์กับคนรักตามที่ได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นน่าจะมีแนวโน้มว่าว่าถ้ารูปแบบความผูกพันระหว่างผู้เลี้ยงดู คือพ่อแม่กับบุคคลยังคงทนเป็นรูปแบบเดิมตามทฤษฎีที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงขอเสนอสมมติฐานว่ารูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ในปัจจุบันน่าจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อคนรัก และรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ในปัจจุบันน่าจะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อนตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

โดยจากที่กล่าวมาทั้งหมดสรุปความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่ทารักใช้กับพ่อแม่ที่ส่งผลต่อรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ คนรัก และเพื่อน เมื่อทารกเติบโตขึ้น โดยแผนภาพที่ 1

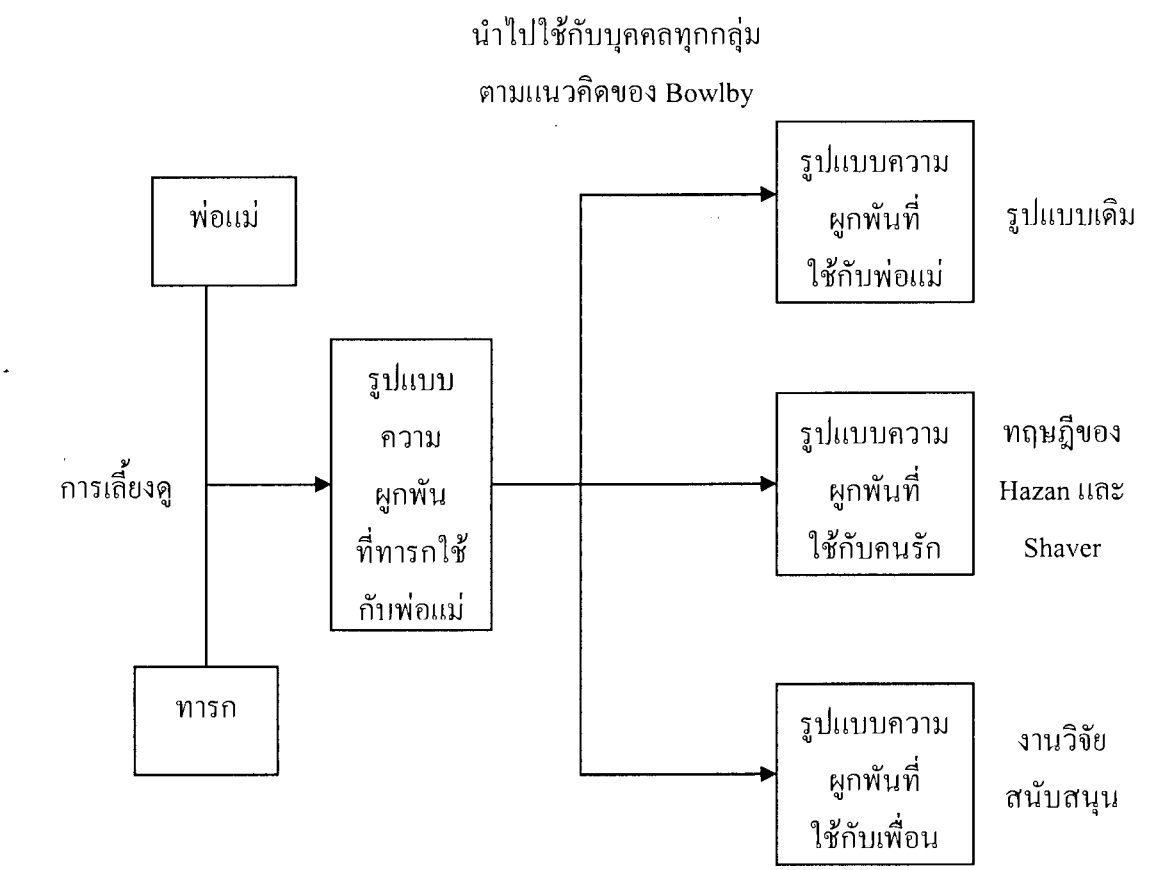

แผนภาพที่ 1

ความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่ทารักใช้กับพ่อแม่ ที่ส่งผลต่อรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ คนรัก และเพื่อน เมื่อทารกเติบโตขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันของบุคคลที่มีต่อพ่อแม่ คนรัก และเพื่อนในนักศึกษามหาวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

1. รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่และคนรักมีความสัมพันธ์กัน
2. รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่และเพื่อนมีความสัมพันธ์กัน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความผูกพันที่ใช้ในบุคคลต่างกลุ่มได้แก่พ่อแม่ คนรัก และเพื่อน ของแต่ละบุคคลในกลุ่ม

ตัวอย่างวัยรุ่น ซึ่งสุ่มจากนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยใช้แบบวัดที่พัฒนาโดย ณัฐสุดา เต้พันธ์ และ สมบุญ จารุเกษมทวี (2544) ซึ่งวัดรูปแบบความผูกพันออกเป็น 4 แบบตามแนวคิดของ Bartholomew (1990)

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบความผูกพันหมายถึงรูปแบบคงทนที่บุคคลใช้ในการมองตนเอง และมองบุคคลที่ตนเองผูกพันด้วย การวิจัยครั้งนี้ใช้ รูปแบบความผูกพันออกเป็น 4 แบบตามแนวคิดของ Bartholomew (1990) ได้แก่
   1.1. รูปแบบมั่นคง คือ มองตนเองว่าดีเพียงพอสำหรับผู้อื่น และมองผู้อื่นว่าดีเพียงพอสำหรับตน
   1.2. รูปแบบหวาดกลัว คือ มองตนเองว่าไม่ดีเพียงพอสำหรับผู้อื่น และมองผู้อื่นว่าดีเพียงพอสำหรับตน
   1.3. รูปแบบทะนงตน คือ มองตนเองว่าดีเพียงพอสำหรับผู้อื่น และมองผู้อื่นว่าไม่ดีเพียงพอสำหรับตน
   1.4. รูปแบบหวาดกลัว คือ มองตนเองว่าไม่ดีเพียงพอสำหรับผู้อื่น และมองผู้อื่นว่าไม่ดีเพียงพอสำหรับตน
2. วัยรุ่น หมายถึง บุคคลในช่วงอายุ 18-22 ปี ที่เรียนในระดับอุดมศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันระหว่างความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ และคนรัก กับความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ และเพื่อน
2. ผลที่ได้เป็นข้อมูลในการศึกษาทฤษฎีความผูกพันต่อไป

บทที่ 2
วิธีดำเนินงานวิจัย

การออกแบบงานวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันของบุคคลที่มีต่อพ่อแม่ คนรัก และเพื่อน ในนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยการเก็บข้อมูลรูปแบบความผูกพันต่อบุคคลต่าง ๆ และหาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความผูกพันที่ใช้ในบุคคลต่างกลุ่มของแต่ละบุคคล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นกลุ่มนิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยช่วงอายุระหว่าง 18 -22 ปี ทั้งชายและหญิง โดยกลุ่มตัวอย่างสำหรับการทดสอบแบบสอบถามจำนวน 50 คน และกลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยจริงจำนวน 200 คน โดยมีเงื่อนไขว่ากลุ่มตัวอย่างต้องมีคนรัก หรือเคยมีคนรักมาก่อนซึ่งจะคัดเลือกโดยข้อคำถามของแบบสอบถาม

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ระยะเวลาในการแจกแบบสอบถาม 3 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่แบ่งออกเป็นแบบวัดรูปแบบความผูกพัน 3 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย

1. แบบวัดรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อหรือแม่
2. แบบวัดรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อน
3. แบบวัดรูปแบบความผูกพันที่มีต่อคนรัก

แบบวัดทั้ง 3 ฉบับพัฒนาข้อคำถามมาจากแบบวัดรูปแบบความผูกพันที่พัฒนาโดย ณัฐสุดา เต้พันธ์ และ สมบุญ จารุเกษมทวี (2544) ซึ่งวัดรูปแบบความผูกพันออกเป็น 4 แบบตามแนวคิดของ Bartholomew (1990)

ลักษณะของแบบวัดรูปแบบความผูกพัน

แบบวัดรูปแบบความผูกพันทั้ง 3 ฉบับมีองค์ประกอบเหมือนกันคือประกอบด้วย

1. วัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ (negative model of self) จำนวน 18 ข้อ
2. วัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่นในด้านลบ (negative model of other) จำนวน 18 ข้อ

รวมข้อคำถามทั้งหมด 108 ข้อ

ข้อคำถามของแบบวัดทั้ง 3 ฉบับที่วัดรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อหรือแม่ เพื่อน และคนรัก เป็นข้อคำถามแบบเดียวกันโดยจะเปลี่ยนส่วนที่เป็นบุคคลที่ผู้ตอบคำถามผูกพันด้วย ได้แก่พ่อหรือแม่ เพื่อน และคนรัก ตามแต่ละฉบับ นอกเหนือจากนี้มีการปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับบริบทของบุคคลที่ผูกพันด้วยในบางข้อ

วิธีการตอบ

แบบวัดรูปแบบความผูกพัน เป็นแบบประเมินค่าแบบ Likert Scale โดยข้อคำถามแต่ละข้อมีค่าระดับ 7 ระดับ ผู้ตอบจะทำเครื่องหมาย (X) ลงในช่องตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของตนเอง โดยเลือกหมายเลข 1-7 โดยมีข้อคำความทางบวกและทางลบ โดยเกณฑ์ในการให้คะแนนมีดังนี้

	คะแนน ข้อความทางบวก	คะแนน ข้อความทางลบ
หมายเลข 1 หมายถึง ไม่ตรงเลย	7	1
หมายเลข 2 หมายถึง ส่วนใหญ่ไม่ตรงเลย	6	2
หมายเลข 3 หมายถึง ไม่ค่อยตรง	5	3
หมายเลข 4 หมายถึง ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	4	4
หมายเลข 5 หมายถึง ค่อนข้างตรง	3	5
หมายเลข 6 หมายถึง ตรงมาก	2	6
หมายเลข 7 หมายถึง ตรงมากที่สุด	1	7

การแปรผล

การแปรผลแบบวัดรูปแบบความผูกพัน 3 ฉบับมีเกณฑ์ในการแปรผลแบบเดียวกันดังนี้

คะแนนรวมที่ได้จากแบบวัดความผูกพันจะแบ่งคะแนนออกเป็น 2 ด้านได้แก่ รูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเอง หากในด้านที่มีค่าเฉลี่ยรายด้านตั้งแต่ 4.01 ขึ้นไปจะแสดงถึงรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองด้านลบสูง และรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่น หากในด้านที่มีค่าเฉลี่ยรายด้านตั้งแต่ 4.01 ขึ้นไปจะแสดงถึงรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่นด้านลบสูง ดังนั้นการแปลผลคะแนนที่ได้จะจำแนกรูปแบบความผูกพันของบุคคลดังนี้

บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบมั่นคง จะมีค่าเฉลี่ยรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองด้านลบตั้งแต่ 3.99 ลงไป และมีค่าเฉลี่ยรูปแบบการทำงานภายในของการมองผู้อื่นด้านลบตั้งแต่ 3.99 ลงไป

บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบกังวล จะมีค่าเฉลี่ยรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองด้านลบตั้งแต่ 4.01 ขึ้นไป และมีค่าเฉลี่ยรูปแบบการทำงานภายในของการมองผู้อื่นด้านลบตั้งแต่ 3.99 ลงไป

บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบหวาดกลัว จะมีค่าเฉลี่ยรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองด้านลบตั้งแต่ 4.01 ขึ้นไป และมีค่าเฉลี่ยรูปแบบการทำงานภายในของการมองผู้อื่นด้านลบตั้งแต่ 4.01 ขึ้นไป

บุคคลที่มีรูปแบบความผูกพันแบบทะนงตน จะมีค่าเฉลี่ยรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองด้านลบตั้งแต่ 3.99 ลงไป และมีค่าเฉลี่ยรูปแบบการทำงานภายในของการมองผู้อื่นด้านลบตั้งแต่ 4.01 ขึ้นไป

การพัฒนาแบบวัด

ผู้วิจัยวัดรูปแบบความผูกพันที่พัฒนาโดย ณัฐสุดา เต้พันธ์ และ สมบุญ จารุเกษมทวี (2544) มาปรับเปลี่ยนส่วนที่เป็นบุคคลที่ผู้ตอบคำถามผูกพันด้วย โดยเปลี่ยนจากคนสนิทเป็นพ่อหรือแม่ เพื่อน และคนรัก โดยใช้ข้อคำถามแบบเดียวกันโดยพยายามเปลี่ยนแปลงให้น้อยที่สุดเพื่อที่จะคงความตรงเชิงเหมือน (Convergent Validity) จากแบบสอบถามชุดเดิม นอกเหนือจากนี้มีการปรับปรุงข้อคำถามให้เหมาะสมกับบริบทของบุคคลที่ผูกพันด้วยในบางข้อ ซึ่งได้รับการตรวจสอบโดยอาจารย์สมบุญ จารุเกษมทวี อาจารย์คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาผู้พัฒนาแบบวัดรูปแบบความผูกพันที่ผู้วิจัยนำมาพัฒนา

ผู้วิจัยได้ตรวจสอบค่าความเที่ยงของแบบวัดด้วยนำคะแนนของแบบวัดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างได้แก่นิสิตนักศึกษามหาวิทยาลัยจำนวน 50 คน มาทดสอบความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค ผลปรากฏว่าได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดดังนี้

รูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อเพื่อนเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .90

รูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองเพื่อนในด้านลบได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .93

รูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อคนรักเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .92

รูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองคนรักในด้านลบได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .92

รูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อพ่อแม่เกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .76

รูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองพ่อแม่ในด้านลบได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .81

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทำด้วยตนเอง และเลือกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีคนรัก หรือเคยมีคนรักเท่านั้นมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แปรผลข้อมูลที่ได้จากแบบวัด 3 ฉบับ ให้เป็นรูปแบบความผูกพันตามเกณฑ์ของคะแนนที่ได้กล่าวไว้แล้ว โดยแต่และบุคคลจะมีรูปแบบความผูกพัน 3 แบบที่คือ รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ รูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อน และรูปแบบความผูกพันที่มีต่อคนรัก
2. หาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อคนรัก และหาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อน โดยใช้สถิติไคสแควร์ ด้วยโปรแกรม SPSS for WINDOWS

บทที่ 3
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 200 คน โดยทุกคนเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยเฉพาะบุคคลที่มีคนรัก หรือเคยมีคนรักเท่านั้น โดยขอเสนอสถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2

สถานภาพและข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง (N = 200)

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	68	34.5
หญิง	131	65.5
รวม	200	100
2. อายุ		
17-19 ปี	106	53
20-21 ปี	74	37
22-25 ปี	16	8
ไม่ระบุ	4	2
รวม	200	100
3. คณะ		
วิศวกรรมศาสตร์	9	4.5
อักษรศาสตร์	9	4.5
วิทยาศาสตร์	18	9
สถาปัตยกรรมศาสตร์	1	0.5
พาณิชยศาสตร์และการบัญชี	20	10
ครุศาสตร์	10	5
เศรษฐศาสตร์	20	10

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
แพทยศาสตร์	6	3
สัตวแพทยศาสตร์	3	1.5
ทันตแพทยศาสตร์	4	2
เภสัชศาสตร์	6	3
นิติศาสตร์	3	1.5
จิตวิทยา	90	45
วิทยาศาสตร์การกีฬา	1	0.5
รวม	200	100
4. ชั้นปี		
ที่ 1	89	44.5
ที่ 2	46	23
ที่ 3	31	15.5
ที่ 4	32	16
ไม่ระบุ	2	1
รวม	200	100
5. เกรดเฉลี่ย		
2.00 ลงไป	4	2
2.01-2.50	25	12.5
2.51-3.00	53	26.5
3.01-3.50	89	44.5
3.51 ขึ้นไป	27	13.5
ไม่ระบุ	2	1
รวม	200	100
6. รายได้ต่อเดือน (บาท)		
2000 ลงไป	11	5.5
2001-5000	87	43.5
5000-7000	47	23.5
7000 ขึ้นไป	45	22.5
ไม่ระบุ	10	5
รวม	200	100

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
7. สถานะครอบครัว		
บิดาและมารดาอยู่ด้วยกัน	173	86.5
บิดาและมารดาหย่าร้าง	16	8
บิดาและมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เสียชีวิต	10	5
ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต	1	0.5
รวม	200	100
8. คนรัก		
มีคนรัก(แฟน)และปัจจุบันยังคบกันอยู่	109	54.5
เคยมีคนรัก (ปัจจุบันไม่ได้คบกันแล้ว)	91	45.5
รวม	200	100

ตอนที่ 2 คะแนนของมาตรวัดแต่ละมาตรในการวิจัย

ตารางที่ 3

คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนในมาตรวัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ (N = 200)

มาตรวัด	*n*	จำนวนข้อ	คะแนนเฉลี่ยของมาตร: คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	*M*	*SD*
รูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อเพื่อนเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ	200	18	1.00	5.72	3.10	0.99
รูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อคนรักเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ	200	18	1.11	5.94	3.47	1.11
รูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อพ่อแม่เกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ	200	18	1.00	5.00	2.42	0.84

ตารางที่ 4

คะแนนต่ำสุดและสูงสุดของข้อมูล ค่ามัชฌิมเลขคณิต (M) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนในมาตรวัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองผู้อื่นในด้านลบ (N = 200)

มาตรวัด	*n*	จำนวนข้อ	คะแนนเฉลี่ยของมาตร			
			คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	*M*	*SD*
รูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองเพื่อนในด้านลบ	200	18	1.17	6.22	2.98	0.87
รูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองคนรักในด้านลบ	200	18	1.00	5.00	2.85	0.89
รูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองพ่อแม่ในด้านลบ	200	18	1.00	5.94	2.45	1.03

ตางรางที่ 5

รูปแบบความผูกพันของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อเพื่อน คนรัก และพ่อแม่(N = 200)

รายการ	**จำนวน(คน)**	**ร้อยละ**
1. รูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อน		
มั่นคง	144	72
กังวล	30	15
ทะนงตน	17	8.5
หวาดกลัว	9	4.5
รวม	200	100
2. รูปแบบความผูกพันที่มีต่อคนรัก		
มั่นคง	121	60.5
กังวล	55	27.5
ทะนงตน	12	6
หวาดกลัว	12	6
รวม	200	100

รายการ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
3. รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่		
มั่นคง	172	86
กังวล	7	3.5
ทะนงตน	18	9
หวาดกลัว	3	1.5
รวม	200	100

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบความผูกพันกังวล ทะนงตน และหวาดกลัวจำนวนน้อยเกินกว่าที่จะทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์ได้ ผู้วิจัยจึงแบ่งรูปแบบความผูกพันเป็นสองแบบคือแบบมั่นคง และแบบไม่มั่นคงซึ่งหมายถึงรูปแบบความผูกพันแบบ กังวล ทะนงตน และหวาดกลัว รวมเป็นกลุ่มเดียวกัน

สมมติฐานที่ 1 รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่และคนรักมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 6

แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ และคนรัก โดยใช้สถิติไคสแควร์ (N = 200)

รายการ		รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่		รวม
		มั่นคง	ไม่มั่นคง	
รูปแบบความผูกพันที่มีต่อคนรัก				
มั่นคง	จำนวนที่ได้	115	57	172
	ค่าคาดหวัง	104.06	67.94	172.00
ไม่มั่นคง	จำนวนที่ได้	6	22	28
	ค่าคาดหวัง	16.94	11.06	28.00
รวม		121	79	200

จากการใช้สถิติไคสแควร์หาความสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าไคสแควร์เพียร์สันเท่ากับ 20.80, $p < .001$ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่และเพื่อนมีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 7

แสดงความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ และเพื่อน โดยใช้สถิติไคสแควร์ (N = 200)

รายการ		รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่		รวม
		มั่นคง	ไม่มั่นคง	
รูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อน				
มั่นคง	จำนวนที่ได้	133	39	172
	ค่าคาดหวัง	123.84	48.16	172.00
ไม่มั่นคง	จำนวนที่ได้	11	17	28
	ค่าคาดหวัง	20.16	7.84	28.00
รวม		144	56	200

จากการใช้สถิติไคสแควร์หาความสัมพันธ์แบบเพียร์สันพบว่า รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าไคสแควร์เพียร์สันเท่ากับ 17.28, $p < .001$ ซึ่งสนับสนุนสมมติฐาน

บทที่ 4
อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานได้ดังนี้

หมายเหตุ : เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีรูปแบบความผูกพันกังวล ทะนงตน และหวาดกลัวจำนวนน้อยเกินกว่าที่จะทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์ได้ ผู้วิจัยจึงแบ่งรูปแบบความผูกพันเป็นสองแบบคือแบบมั่นคง และแบบไม่มั่นคงซึ่งหมายถึงรูปแบบความผูกพันแบบ กังวล ทะนงตน และหวาดกลัว รวมเป็นกลุ่มเดียวกัน และปรับเปลี่ยนสมมติฐานจากความสัมพันธ์ที่ศึกษารูปแบบความผูกพันสี่แบบ เป็นการศึกษารูปแบบความผูกพันสองแบบแทน

สมมติฐานที่ 1 รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่และคนรักมีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 1 โดยรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อคนรัก จากตารางที่ 6 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบความผูกพันมั่นคงทั้งกับพ่อแม่และกับคนรัก และที่ไม่มั่นคงทั้งกับพ่อแม่และกับคนรักมีจำนวนมากกว่าค่าคาดหวัง ซึ่งแสดงว่ารูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ และคนรักมีความสัมพันธ์กัน

จากทฤษฎีความผูกพันของ Bowlby (1973) ที่กล่าวว่ารูปแบบการทำงานภายในที่ทารกสร้างขณะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่ทารกผูกพันด้วย หรือผู้เลี้ยงดู จะเป็นรูปแบบคงทนที่ทารกใช้ในการรับรู้เมื่อปฏิสัมพันธ์กับทุกบุคคลต่อไปในอนาคต โดยรูปแบบการทำงานภายในนี้ตรงกับมิติของรูปแบบความผูกพันสี่รูปแบบของ Bartholomew (1990) ที่ใช้ในการจำแนกรูปความผูกพันของการวิจัยครั้งนี้

ดังนั้นรูปแบบความผูกพันสี่รูปแบบของบุคคลที่มีต่อพ่อแม่ในปัจจุบันที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปได้ว่าเป็นรูปแบบความผูกพันแบบเดียวกับรูปแบบความผูกพันที่บุคคลนั้นมีต่อผู้เลี้ยงดูในขณะที่เป็นทารก เพราะรูปแบบการทำงานภายในส่งผลต่อการรับรู้ของบุคคลนั้นกับบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย โดยเมื่อปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นบุคคลจะเลือกรับและจดจำข้อมูลที่ตรงกับความสัมพันธ์แบบเดิมระหว่างบุคคลกับผู้เลี้ยงดูที่ผูกพันด้วยในวัยทารก บุคคลจึงรับรู้ว่าตนได้รับการตอบสนองแบบเดียวกับรูปแบบการทำงานภายในที่สร้างขึ้นระหว่างตนและผู้เลี้ยงดู และเพิ่มความคงเส้นคงวาให้กับรูปแบบการทำงานภายในแบบเดิม ดังนั้นจากทฤษฎีที่กล่าวไว้ รูปแบบความผูกพันของบุคคลนั้นกับผู้เลี้ยงดูจึงมีความคงทนเป็นรูปแบบเดิมถึงปัจจุบัน

และจากทฤษฎีของ Bowlby ที่กล่าวว่ารูปแบบความผูกพันที่ทารกสร้างขึ้นกับผู้เลี้ยงดูหรือพ่อแม่ จะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันต่อบุคคลอื่นที่ทารกปฏิสัมพันธ์ด้วยเมื่อโตขึ้น รวมถึงบุคคลนั้นกับคนรัก ซึ่งได้รับการสนับสนุนกับงานวิจัยของ Hazan และ Shaver (1987) ซึ่งแสดงว่าความผูกพันแบบคู่รักมีความใกล้เคียงกับความผูกพันของทารกและผู้เลี้ยงดู นอกจากนี้การเลี้ยงดูของพ่อแม่ต่อบุคคลเมื่อเป็นทารก ส่งผลต่อรูปแบบความผูกพันของบุคคลนั้นที่มีต่อคู่รักอีกด้วย

โดยผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ารูปแบบความผูกพันของบุคคลที่มีต่อผู้เลี้ยงดูหรือพ่อแม่ในปัจจุบันสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันของบุคคลนั้นที่มีต่อคนรัก ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีและการวิจัยตามที่กล่าวมา

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่และเพื่อนมีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยสนับสนุนสมมติฐานที่ 2 โดยรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อน จากตารางที่ 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีรูปแบบความผูกพันมั่นคงทั้งกับพ่อแม่และกับเพื่อน และที่ไม่มั่นคงทั้งกับพ่อแม่และกับเพื่อนมีจำนวนมากกว่าค่าคาดหวัง ซึ่งแสดงว่ารูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ และเพื่อนมีความสัมพันธ์กัน

เช่นเดียวกับสมมติฐานที่ 1 จากทฤษฎีความผูกพันของ Bowlby (1973) และรูปแบบความผูกพันสี่รูปแบบของ Bartholomew (1990) สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบความผูกพันของบุคคลที่มีต่อผู้เลี้ยงดูหรือพ่อแม่ในปัจจุบันเป็นรูปแบบเดียวกับรูปแบบความผูกพันที่บุคคลนั้นมีต่อผู้เลี้ยงดูในขณะที่เป็นทารก

และจากทฤษฎีของ Bowlby สามารถสรุปได้ว่ารูปแบบความผูกพันที่ทารกสร้างขึ้นกับผู้เลี้ยงดูหรือพ่อแม่ จะมีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันต่อบุคคลอื่นที่ทารกปฏิสัมพันธ์ด้วยเมื่อโตขึ้น รวมถึงบุคคลนั้นกับเพื่อน ซึ่งได้รับการสนับสนุนกับงานวิจัยของ Troy และ Sroufe (1987), K. E. Grossman และ Grossman (1991), Youngblade และ Belsky (1992), Fox และ Calkins (1993) และ Schulman, Elicker, และ Sroufe (1994) ซึ่งแสดงว่าทารกที่มีรูปแบบความผูกพันมั่นคงจะปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนได้ดีกว่าทารกที่มีรูปแบบความผูกพันไม่มั่นคง

โดยผลการวิจัยครั้งนี้พบว่ารูปแบบความผูกพันของบุคคลที่มีต่อผู้เลี้ยงดูหรือพ่อแม่ในปัจจุบันสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันของบุคคลนั้นที่มีต่อเพื่อน ซึ่งสนับสนุนทฤษฎีและการวิจัยที่กล่าวมา

อย่างไรก็ตามจากข้อจำกัดของจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพบกลุ่มคนซึ่งมีรูปแบบความผูกพันแบบกังวล ทะนงตน และหวาดกลัว น้อยเกินไป ทำให้การวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยสถิติไคสแควร์ว่ามีความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่ไม่มั่นคง คือแบบกังวล ทะนงตน และหวาดกลัว ระหว่างพ่อแม่กับคนรัก และพ่อแม่กับเพื่อนหรือไม่ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังขาดความชัดเจนในด้านการพิสูจน์ว่ารูปแบบความผูกพันเป็นตัวแปรที่คงทนหรือไม่ ซึ่งข้อจำกัดนี้ยังเป็นหัวข้อที่ต้องศึกษาต่อไป

บทที่ 5
ผลสรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันของบุคคลที่มีต่อพ่อแม่ คนรัก และเพื่อนในนักศึกษามหาวิทยาลัย

สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่และคนรักมีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานที่ 2 รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่และเพื่อนมีความสัมพันธ์กัน

กลุ่มตัวอย่าง

นิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจำนวน 200 คน คัดเลือกเฉพาะบุคคลที่มีคนรัก หรือเคยมีคนรัก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่แบ่งออกเป็นแบบวัดรูปแบบความผูกพัน 3 ฉบับ ซึ่งประกอบด้วย

1. แบบวัดรูปแบบความผูกพันระหว่างตนกับพ่อหรือแม่
2. แบบวัดรูปแบบความผูกพันระหว่างตนกับเพื่อน
3. แบบวัดรูปแบบความผูกพันระหว่างตนกับคนรัก

แบบวัดทั้ง 3 ฉบับพัฒนาข้อคำถามมาจากแบบวัดรูปแบบความผูกพันที่พัฒนาโดย ณัฐสุดา เต้พันธ์ และ สมบุญ จารุเกษมทวี (2544) ซึ่งวัดรูปแบบความผูกพันออกเป็น 4 แบบตามแนวคิดของ Bartholomew (1990)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างทำด้วยตนเอง และเลือกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีคนรัก หรือเคยมีคนรักเท่านั้นมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แปรผลข้อมูลที่ได้จากแบบวัด 3 ฉบับ ให้เป็นรูปแบบความผูกพันตามเกณฑ์ของคะแนนที่ได้กล่าวไว้แล้ว โดยแต่และบุคคลจะมีรูปแบบความผูกพัน 3 แบบที่คือ รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ รูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อน และรูปแบบความผูกพันที่มีต่อคนรัก
2. หาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อคนรัก และหาความสัมพันธ์ของรูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่ กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อน โดยใช้สถิติไคสแควร์ ด้วยโปรแกรม SPSS for WINDOWS

ผลการวิจัย

1. รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าไคสแควร์เพียร์สันเท่ากับ 20.80, $p < .001$
2. รูปแบบความผูกพันที่มีต่อพ่อแม่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบความผูกพันที่มีต่อเพื่อนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ค่าไคสแควร์เพียร์สันเท่ากับ 17.28, $p < .001$

ข้อเสนอแนะ

1. ผลในการวิจัยครั้งนี้ยังไม่สามารถสรุปผลแผ่ขยายไปยังบุคคลทุกวัยได้ เนื่องจากทำการวิจัยเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยในบุคคลกลุ่มอื่นด้วย
2. การวิจัยครั้งนี้ยังขาดการพิสูจน์ว่ารูปแบบความผูกพันมีความคงทนต่อเวลาในแต่ละบุคคลหรือไม่ การวิจัยครั้งต่อไปควรมีการวิจัยแบบ Longitudinal Study เพื่อสนับสนุนด้านความคงทนที่กล่าวนี้
3. ข้อคำถามของแบบวัดรวมแล้วมีถึง 117 ข้อ ซึ่งอาจทำให้ผู้ตอบเหนื่อยล้าในข้อท้าย ๆ และลดความตรงในการทำแบบสอบถามได้ การวิจัยครั้งต่อไปควรหามาตรที่จำนวนข้อคำถามที่น้อยกว่านี้ หรือมีการสับเปลี่ยนลำดับข้อเพื่อลดผลที่กล่าวไว้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ณัฐสุดา เต้พันธ์. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความผูกพันและเจตคติ ในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพของนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมบุญ จารุเกษมทวี. (2544). *ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความผูกพัน ความวิตกกังวลและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา คณะจิตวิทยา: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

Batholomew, K. & Horowitz M.L. (1991). Attachment Styles Among Young Adults; A Test of Four-Category Model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 2, 126-224

Fraley, C.R. & Shaver, S.R. (2000). Adult Romantic Attachment: Theoretical Development, Emerging Controversies, and Unanswered Questions. *Review of General Psychology*, 2, 132-154

Bretherton, I. (1992). The Origin of Attachment Theory: John Bowlby and Mary Ainsworth. *Development Psychology*, 28, 759-775.

Bornstein, H.M. & Lamb, E.M. (1999). *Development Psychology 4th Edition*. London: Lawrence Erlbaum Associates, Publishes.

Holmes, J. (1993). *John Bowlby and Attachment Theory*. London: Routledge.

Weiten, W. & Lloyd, A.M. (2006). *Psychology Applied to Modern Life 8th Edition*. Belmont: Thompson Wadsworth.

Rayner, E., Joyce, A., Rose, J., Twyman, M. & Clulow, C. (2005). *Human Development 4th Edition*. New York: Routledge.

A *Brief Overview of Adult Attachment Theory and Research*. (2004). Retrieved on August 15, 2007, from R. Chris Fraley's Research website: http://www.psych.uiuc.edu/~rcfraley/index.htm.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean)

สูตร $\bar{x} = \frac{\sum X}{N}$

เมื่อ $\bar{x}$ คือ คะแนนเฉลี่ย

X คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N คือ จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

2. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สูตร $SD = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N-1}}$

เมื่อ SD คือ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\bar{X}$ คือ คะแนนเฉลี่ย

$\sum (X - \bar{X})^2$ คือ ผลรวมค่ากำลังสองของความแตกต่างคะแนนแต่ละคนกับคะแนนเฉลี่ย

N คือ จำนวน กลุ่มตัวยอย่าง

3. การหาค่าความเที่ยงของแบบวัด โดยใช้สูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

สูตร $\alpha = \left[\frac{k}{k-1}\right]\left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2}\right]$

เมื่อ α คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง

k คือ จำนวนข้อ

S_i^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S_x^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนผู้รับการทดสอบทั้งหมด

4. การหาค่าไคสแควร์ (Chi-Square) หาความสัมพันธ์ระหว่างสองตัวแปรด้วยสถิติเพียร์สัน

สูตร $\chi^2 = \sum_{i=1}^{r}\sum_{j=1}^{c}\frac{(O_{ij}-E_{ij})^2}{E_{ij}}$

เมื่อ χ^2 คือ ค่าสัมประสิทธิ์ไคสแควร์

O_{ij} คือ ค่าจำนวนที่ได้จริงในแต่ละช่องตาราง $i \times j$

E_{ij} คือ ค่าคาดหวังในแต่ละช่องตาราง $i \times j$

4.1 การหาค่าคาดหวัง (Expected Value)

สูตร $E_{a_i and b_i} = \frac{n_{a_i} n_{b_i}}{n}$

เมื่อ $E_{a_i and b_i}$ คือ ค่าคาดหวังของช่องตารางแถวนอน a และแถวแนวตั้ง b

n_{a_i} คือ จำนวนในช่องตารางของแถวแนวนอน a

n_{b_i} คือ จำนวนในช่องตารางของแถวแนวตั้ง b

n คือ จำนวนรวมของทุกช่องตาราง

ภาคผนวก ข

แบบวัดที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ข้อมูลความผูกพันต่อบุคคลรอบข้าง

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย โดยข้อมูลที่ท่านตอบจะถูกเก็บเป็นความลับ และใช้เพื่อเป็นประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง หรือตามความรู้สึกที่แท้จริงของท่าน ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

โปรดตอบคำถามในช่องว่าง หรือทำเครื่องหมาย √ ลงในช่อง ☐ หน้าคำตอบที่ตรงกับตัวท่าน

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

2. อายุ ☐ 17-19 ☐ 20-21 ☐ 22-25

3. คณะ .....

4. มหาวิทยาลัย .....

5. ชั้นปี ☐ ที่ 1 ☐ ที่ 2 ☐ ที่ 3 ☐ ที่ 4 ☐ ที่ 5 ☐ ที่ 6

6. เกรดเฉลี่ย ☐ 2.00 ลงไป ☐ 2.01-2.50 ☐ 2.51-3.00
☐ 3.01-3.50 ☐ 3.51 ขึ้นไป

7. รายได้ต่อเดือน ☐ 2000 ลงไป ☐ 2001-5000 ☐ 5000-7000 ☐ 7000 ขึ้นไป

8. สถานะครอบครัว ☐ บิดาและมารดาอยู่ด้วยกัน
☐ บิดาและมารดาหย่าร้าง
☐ บิดาและมารดาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียชีวิต
☐ ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต

9. คนรัก ☐ มีคนรัก(แฟน)และปัจจุบันยังคบกันอยู่
☐ เคยมีคนรัก (ปัจจุบันไม่ได้คบกันแล้ว)
☐ ไม่เคยมีคนรัก

ส่วนที่ 3 ข้อมูลความผูกพันต่อบุคคลรอบข้าง

โปรดอ่านข้อความทางซ้ายมือ และทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องทางขวามือ ว่าข้อความที่ได้อ่านตรงกับตัวท่านเพียงใด

ตัวอย่าง

ข้อความ	1 ไม่ตรงเลย	2 ส่วนใหญ่ไม่ตรง	3 ไม่ค่อยตรง	4 ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	5 ค่อนข้างตรง	6 ตรงมาก	7 ตรงที่สุด
1. ฉันสนิทกับผู้อื่นได้ง่าย	1	2	3	4	5√	6	7

ถ้าท่านคิดว่าข้อความนี้ค่อนข้างตรงกับตัวท่าน ให้ทำเครื่องหมาย √ ลงในช่องหมายเลข 5 ดังตัวอย่าง

หมายเหตุ :

เพื่อน ในที่นี้หมายถึง**บุคคลที่ท่านสนิทสนมด้วยที่สุด 1 คน** และ**บุคคลนั้นไม่ใช่คนรัก** (แฟน) ของท่าน ขอให้ท่านนึกถึงเพื่อนคนนี้ และใช้ในการตอบข้อคำถามถึงความสัมพันธ์กับเพื่อนทุกข้อ

คนรัก ขอให้ท่านนึกถึง**คนรัก** (แฟน) ของท่าน **หรือบุคคลที่เคยเป็นคนรัก**ของท่าน **1 คน** และใช้บุคคลนั้นในการตอบข้อคำถามถึงความสัมพันธ์กับคนรักทุกข้อ

พ่อแม่ ขอให้ท่านนึกถึง**พ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่งเท่านั้น**ในการตอบแบบสอบถามชุดนี้ และใช้บุคคลนั้นในการตอบข้อคำถามถึงความสัมพันธ์กับพ่อแม่ทุกข้อ

ข้อความ	1 ไม่ตรงเลย	2 ส่วนใหญ่ไม่ตรง	3 ไม่ค่อยตรง	4 ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	5 ค่อนข้างตรง	6 ตรงมาก	7 ตรงที่สุด
1. ฉันเกรงว่า**เพื่อน**จะไม่ชอบฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันเกรงว่า**คนรัก**จะไม่ชอบฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันเกรงว่า**พ่อหรือแม่**จะไม่ชอบฉัน	1	2	3	4	5	6	7
2. ฉันกังวลว่า**เพื่อน**จะขัดใจกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลว่า**คนรัก**จะขัดใจกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลว่า**พ่อหรือแม่**จะขัดใจกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7

ข้อความ	1 ไม่ตรงเลย	2 ส่วนใหญ่ไม่ตรง	3 ไม่ค่อยตรง	4 ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	5 ค่อนข้างตรง	6 ตรงมาก	7 ตรงที่สุด
3. ฉันกังวลว่า**เพื่อน**จะไม่จริงใจกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลว่า**คนรัก**จะไม่จริงใจกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลว่า**พ่อหรือแม่**จะไม่จริงใจกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
4. ฉันกังวลว่า**เพื่อน**จะไม่ห่วงใยฉันมากเท่ากับที่ฉันห่วงใยเขา	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลว่า**คนรัก**จะไม่ห่วงใยฉันมากเท่ากับที่ฉันห่วงใยเขา	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลว่า**พ่อหรือแม่**จะไม่ห่วงใยฉันมากเท่ากับที่ฉันห่วงใยเขา	1	2	3	4	5	6	7
5. ฉันต้องการให้ความรู้สึกของ**เพื่อน** ที่มีต่อฉันเทียบเท่ากับความรู้สึกของฉัน ที่มีต่อเขา	1	2	3	4	5	6	7
ฉันต้องการให้ความรู้สึกของ**คนรัก** ที่มีต่อฉันเทียบเท่ากับความรู้สึกของฉัน ที่มีต่อเขา	1	2	3	4	5	6	7
ฉันต้องการให้ความรู้สึกของ**พ่อหรือแม่** ที่มีต่อฉัน เทียบเท่ากับความรู้สึกของฉัน ที่มีต่อเขา	1	2	3	4	5	6	7
6. ฉันกังวลมากเกี่ยวกับความผูกพันที่มี ต่อ**เพื่อน**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลมากเกี่ยวกับความผูกพันที่มี ต่อ**คนรัก**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลมากเกี่ยวกับความผูกพันที่มี ต่อ**พ่อหรือแม่**	1	2	3	4	5	6	7
7. เมื่อฉันไม่ได้พบกับ**เพื่อน**เป็นเวลานาน ฉันเกรงว่าเราจะไม่สนิทกันเหมือนเดิม	1	2	3	4	5	6	7
เมื่อฉันไม่ได้พบกับ**คนรัก**เป็นเวลานาน ฉันเกรงว่าเราจะไม่สนิทกันเหมือนเดิม	1	2	3	4	5	6	7
เมื่อฉันไม่ได้พบกับ**พ่อหรือแม่**เป็นเวลานาน ฉันเกรงว่าเขาจะไม่สนิทกับฉันเหมือนเดิม	1	2	3	4	5	6	7

ข้อความ	1 ไม่ตรงเลย	2 ส่วนใหญ่ไม่ตรง	3 ไม่ค่อยตรง	4 ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	5 ค่อนข้างตรง	6 ตรงมาก	7 ตรงที่สุด
8. เมื่อฉันแสดงความรู้สึกของฉันที่มีต่อ**เพื่อน**ออกไป ฉันกังวลว่าเขาจะไม่เข้าใจความรู้สึกที่ฉันแสดงออกไป	1	2	3	4	5	6	7
เมื่อฉันแสดงความรู้สึกของฉันที่มีต่อ**คนรัก**ออกไป ฉันกังวลว่าเขาจะไม่เข้าใจความรู้สึกที่ฉันแสดงออกไป	1	2	3	4	5	6	7
เมื่อฉันแสดงความรู้สึกของฉันที่มีต่อ**พ่อหรือแม่**ออกไป ฉันกังวลว่าเขาจะไม่เข้าใจความรู้สึกที่ฉันแสดงออกไป	1	2	3	4	5	6	7
9. ฉันไม่ค่อยกังวลว่า**เพื่อน**จะห่างเหินฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันไม่ค่อยกังวลว่า**คนรัก**จะห่างเหินฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันไม่ค่อยกังวลว่า**พ่อหรือแม่**จะห่างเหินฉัน	1	2	3	4	5	6	7
10. **เพื่อน**ทำให้ฉันไม่แน่ใจในตนเอง	1	2	3	4	5	6	7
คนรักทำให้ฉันไม่แน่ใจในตนเอง	1	2	3	4	5	6	7
พ่อหรือแม่ทำให้ฉันไม่แน่ใจในตนเอง	1	2	3	4	5	6	7
11. ฉันไม่ค่อยกังวลว่า**เพื่อน**จะเลิกคบฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันไม่ค่อยกังวลว่า**คนรัก**จะเลิกคบฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันไม่ค่อยกังวลว่า**พ่อหรือแม่**จะเลิกดูแลฉัน	1	2	3	4	5	6	7
12. **เพื่อน**ไม่อยากใกล้ชิดฉัน เท่าที่ฉันอยากให้เป็น	1	2	3	4	5	6	7
คนรักไม่อยากใกล้ชิดฉัน เท่าที่ฉันอยากให้เป็น	1	2	3	4	5	6	7
พ่อหรือแม่ไม่อยากใกล้ชิดฉัน เท่าที่ฉันอยากให้เป็น	1	2	3	4	5	6	7
13. บางครั้ง**เพื่อน**ของฉันเปลี่ยนไปโดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจน	1	2	3	4	5	6	7
บางครั้ง**คนรัก**ของฉันเปลี่ยนไปโดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจน	1	2	3	4	5	6	7

ข้อความ	1 ไม่ตรงเลย	2 ส่วนใหญ่ไม่ตรง	3 ไม่ค่อยตรง	4 ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	5 ค่อนข้างตรง	6 ตรงมาก	7 ตรงที่สุด
บางครั้ง**พ่อหรือแม่**ของฉันเปลี่ยนไปโดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจน	1	2	3	4	5	6	7
14. บางครั้งฉันต้องการใกล้ชิดกับ**เพื่อน** แต่กลับทำให้เขาถอยหนี	1	2	3	4	5	6	7
บางครั้งฉันต้องการใกล้ชิดกับ**คนรัก** แต่กลับทำให้เขาถอยหนี	1	2	3	4	5	6	7
บางครั้งฉันต้องการใกล้ชิดกับ**พ่อหรือแม่** แต่กลับทำให้เขาถอยหนี	1	2	3	4	5	6	7
15. ฉันเกรงว่าถ้า**เพื่อน**รู้จักตัวตนที่แท้จริงของฉันแล้ว เขาจะไม่ชอบฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันเกรงว่าถ้า**คนรัก**รู้จักตัวตนที่แท้จริงของฉันแล้ว เขาจะไม่ชอบฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันเกรงว่าถ้า**พ่อหรือแม่**รู้จักตัวตนที่แท้จริงของฉันแล้ว เขาจะไม่ชอบฉัน	1	2	3	4	5	6	7
16. ฉันโกรธเมื่อฉันไม่ได้รับความรักและกำลังใจจาก**เพื่อน**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันโกรธเมื่อฉันไม่ได้รับความรักและกำลังใจจาก**คนรัก**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันโกรธเมื่อฉันไม่ได้รับความรักและกำลังใจจาก**พ่อหรือแม่**	1	2	3	4	5	6	7
17. ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่ดีพอสำหรับ**เพื่อน**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่ดีพอสำหรับ**คนรัก**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่ดีพอสำหรับ**พ่อหรือแม่**	1	2	3	4	5	6	7
18. **เพื่อน**จะสนใจฉันต่อเมื่อฉันโกรธเท่านั้น	1	2	3	4	5	6	7
คนรักจะสนใจฉันต่อเมื่อฉันโกรธเท่านั้น	1	2	3	4	5	6	7
พ่อหรือแม่จะสนใจฉันต่อเมื่อฉันโกรธเท่านั้น	1	2	3	4	5	6	7

ข้อความ	1 ไม่ตรงเลย	2 ส่วนใหญ่ไม่ตรง	3 ไม่ค่อยตรง	4 ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	5 ค่อนข้างตรง	6 ตรงมาก	7 ตรงที่สุด
19. ฉันไม่แสดงความรู้สึกที่แท้จริงให้**เพื่อนรู้**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันไม่แสดงความรู้สึกที่แท้จริงให้**คนรักรู้**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันไม่แสดงความรู้สึกที่แท้จริงให้**พ่อหรือแม่รู้**	1	2	3	4	5	6	7
20. ฉันสบายใจที่ได้บอกความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวกับ**เพื่อน**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันสบายใจที่ได้บอกความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวกับ**คนรัก**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันสบายใจที่ได้บอกความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวกับ**พ่อหรือแม่**	1	2	3	4	5	6	7
21. ฉันลำบากใจที่จะต้องพึ่งพา**เพื่อน**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันลำบากใจที่จะต้องพึ่งพา**คนรัก**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันลำบากใจที่จะต้องพึ่งพา**พ่อหรือแม่**	1	2	3	4	5	6	7
22. ฉันรู้สึกสนิทใจกับ**เพื่อน**ของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันรู้สึกสนิทใจกับ**คนรัก**ของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันรู้สึกสนิทใจกับ**พ่อหรือแม่**ของฉัน	1	2	3	4	5	6	7
23. ฉันอึดอัดที่จะเปิดใจกับ**เพื่อน**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันอึดอัดที่จะเปิดใจกับ**คนรัก**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันอึดอัดที่จะเปิดเผยความรู้สึกของฉันกับ**พ่อหรือแม่**	1	2	3	4	5	6	7
24. ฉันไม่ชอบใกล้ชิดกับ**เพื่อน**มากเกินไป	1	2	3	4	5	6	7
ฉันไม่ชอบใกล้ชิดกับ**คนรัก**มากเกินไป	1	2	3	4	5	6	7
ฉันไม่ชอบใกล้ชิดกับ**พ่อหรือแม่**มากเกินไป	1	2	3	4	5	6	7
25. ฉันอึดอัดเมื่อ**เพื่อน**เข้ามาสนิทสนมกับฉันมากเกินไป	1	2	3	4	5	6	7
ฉันอึดอัดเมื่อ**คนรัก**เข้ามาสนิทสนมกับฉันมากเกินไป	1	2	3	4	5	6	7

ข้อความ	1 ไม่ตรงเลย	2 ส่วนใหญ่ไม่ตรง	3 ไม่ค่อยตรง	4 ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	5 ค่อนข้างตรง	6 ตรงมาก	7 ตรงที่สุด
ฉันอึดอัดเมื่อ**พ่อหรือแม่**ผูกพันกับฉันมากเกินไป	1	2	3	4	5	6	7
26. ฉันสนิทสนมกับ**เพื่อน**ได้ง่าย	1	2	3	4	5	6	7
ฉันสนิทสนมกับ**คนรัก**ได้ง่าย	1	2	3	4	5	6	7
ฉันสนิทสนมกับ**พ่อหรือแม่**ได้ง่าย	1	2	3	4	5	6	7
27. การสนิทสนมกับ**เพื่อน** ไม่ใช่เรื่องยากสำหรับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
การสนิทสนมกับ**คนรัก** ไม่ใช่เรื่องยากสำหรับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
การสนิทสนมกับ**พ่อหรือแม่** ไม่ใช่เรื่องยากสำหรับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
28. ฉันมักปรับทุกข์กับ**เพื่อน**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันมักปรับทุกข์กับ**คนรัก**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันมักปรับทุกข์กับ**พ่อหรือแม่**	1	2	3	4	5	6	7
29. ฉันพึ่งพา**เพื่อน**ได้ในยามที่ฉันต้องการ	1	2	3	4	5	6	7
ฉันพึ่งพา**คนรัก**ได้ในยามที่ฉันต้องการ	1	2	3	4	5	6	7
ฉันพึ่งพา**พ่อหรือแม่**ได้ในยามที่ฉันต้องการ	1	2	3	4	5	6	7
30. ฉันพูดคุยกับ**เพื่อน**ได้ทุกเรื่อง	1	2	3	4	5	6	7
ฉันพูดคุยกับ**คนรัก**ได้ทุกเรื่อง	1	2	3	4	5	6	7
ฉันพูดคุยกับ**พ่อหรือแม่**ได้ทุกเรื่อง	1	2	3	4	5	6	7
31. ฉันสามารถพูดถกเถียงโต้แย้งกับ**เพื่อน**ได้ทุกเรื่อง	1	2	3	4	5	6	7
ฉันสามารถพูดถกเถียงโต้แย้งกับ**คนรัก**ได้ทุกเรื่อง	1	2	3	4	5	6	7
ฉันสามารถพูดถกเถียงโต้แย้งกับ**พ่อหรือแม่**ได้ทุกเรื่อง	1	2	3	4	5	6	7

ข้อความ	1 ไม่ตรงเลย	2 ส่วนใหญ่ไม่ตรง	3 ไม่ค่อยตรง	4 ตรงและไม่ตรงพอ ๆ กัน	5 ค่อนข้างตรง	6 ตรงมาก	7 ตรงที่สุด
32. ฉันรู้สึกว้าวุ่นใจที่**เพื่อน**เข้ามาใกล้ชิดกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันรู้สึกว้าวุ่นใจที่**คนรัก**เข้ามาใกล้ชิดกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
ฉันรู้สึกลำบากใจเมื่อ**พ่อหรือแม่**เข้ามาใกล้ชิดกับฉัน	1	2	3	4	5	6	7
33. ฉันรู้สึกสบายใจ แม้ฉันจะต้องพึ่งพา**เพื่อน**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันรู้สึกสบายใจ แม้ฉันจะต้องพึ่งพา**คนรัก**	1	2	3	4	5	6	7
ฉันรู้สึกสบายใจ แม้ฉันจะต้องพึ่งพา**พ่อหรือแม่**	1	2	3	4	5	6	7
34. การพึ่งพา**เพื่อน**เป็นเรื่องที่ฉันทำได้ง่าย	1	2	3	4	5	6	7
การพึ่งพา**คนรัก**เป็นเรื่องที่ฉันทำได้ง่าย	1	2	3	4	5	6	7
การพึ่งพา**พ่อหรือแม่**เป็นเรื่องที่ฉันทำได้ง่าย	1	2	3	4	5	6	7
35.ฉันรัก ผูกพันและอาทร กับ**เพื่อน**อย่างลึกซึ้ง	1	2	3	4	5	6	7
ฉันรัก ผูกพันและอาทร กับ**คนรัก**อย่างลึกซึ้ง	1	2	3	4	5	6	7
ฉันรัก ผูกพันและอาทร กับ**พ่อหรือแม่**อย่างลึกซึ้ง	1	2	3	4	5	6	7
36. **เพื่อน**เข้าใจฉัน และรู้ว่าฉันต้องการอะไร	1	2	3	4	5	6	7
คนรักเข้าใจฉัน และรู้ว่าฉันต้องการอะไร	1	2	3	4	5	6	7
พ่อหรือแม่เข้าใจฉัน และรู้ว่าฉันต้องการอะไร	1	2	3	4	5	6	7

ภาคผนวก ค

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบวัดรูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อเพื่อนเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ

แบบวัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองเพื่อนในด้านลบ

แบบวัดรูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อคนรักเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ

แบบวัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองคนรักในด้านลบ

แบบวัดรูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อพ่อแม่เกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ

แบบวัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองพ่อแม่ในด้านลบ

ตารางแสดงคุณภาพของแบบวัดรูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อเพื่อนเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ

ข้อคำถาม	CITC
1. ฉันเกรงว่าเพื่อนจะไม่ชอบฉัน	.5330
2. ฉันกังวลว่าเพื่อนจะขัดใจกับฉัน	.7328
3. ฉันกังวลว่าเพื่อนจะไม่จริงใจกับฉัน	.5184
4. ฉันกังวลว่าเพื่อนจะไม่ห่วงใยฉันมากเท่ากับที่ฉันห่วงใยเขา	.6906
5. ฉันต้องการให้ความรู้สึกของเพื่อน ที่มีต่อฉัน เทียบเท่ากับความรู้สึกของฉัน ที่มีต่อเขา	.5426
6. ฉันกังวลมากเกี่ยวกับความผูกพันที่มี ต่อเพื่อน	.5141
7. เมื่อฉันไม่ได้พบกับเพื่อนเป็นเวลานาน ฉันเกรงว่าเราจะไม่สนิทกันเหมือนเดิม	.6017
8. เมื่อฉันแสดงความรู้สึกของฉันที่มีต่อเพื่อนออกไป ฉันกังวลว่าเขาจะไม่เข้าใจความรู้สึกที่ฉันแสดงออกไป	.7815
9. ฉันไม่ค่อยกังวลว่าเพื่อนจะห่างเหินฉัน	.8942
10. เพื่อนทำให้ฉันไม่แน่ใจในตนเอง	.8883
11. ฉันไม่ค่อยกังวลว่าเพื่อนจะเลิกคบฉัน	.8875
12. เพื่อนไม่อยากใกล้ชิดฉัน เท่าที่ฉันอยากให้เป็น	.8879
13. บางครั้งเพื่อนของฉันเปลี่ยนไปโดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจน	.8892
14. บางครั้งฉันต้องการใกล้ชิดกับเพื่อน แต่กลับทำให้เขาถอยหนี	.8859
15. ฉันเกรงว่าถ้าเพื่อนรู้จักตัวตนที่แท้จริงของฉันแล้ว เขาจะไม่ชอบฉัน	.9142
16. ฉันโกรธเมื่อฉันไม่ได้รับความรักและกำลังใจจากเพื่อน	.8974
17. ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่ดีพอสำหรับเพื่อน	.8943
18. เพื่อนจะสนใจฉันต่อเมื่อฉันโกรธเท่านั้น	.8967

ตารางแสดงคุณภาพของแบบวัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองเพื่อนในด้านลบ

ข้อคำถาม	CITC
19. ฉันไม่แสดงความรู้สึกที่แท้จริงให้เพื่อนรู้	.9300
20. ฉันสบายใจที่ได้บอกความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวกับเพื่อน	.9253
21. ฉันลำบากใจที่จะต้องพึ่งพาเพื่อน	.9293
22. ฉันรู้สึกสนิทใจกับเพื่อนของฉัน	.9248
23. ฉันอึดอัดที่จะเปิดใจกับเพื่อน	.9256
24. ฉันไม่ชอบใกล้ชิดกับเพื่อนมากเกินไป	.9279
25. ฉันอึดอัดเมื่อเพื่อนเข้ามาสนิทสนมกับฉันมากเกินไป	.9328
26. ฉันสนิทสนมกับเพื่อนได้ง่าย	.9292
27. การสนิทสนมกับเพื่อน ไม่ใช่เรื่องยากสำหรับฉัน	.9289
28. ฉันมักปรับทุกข์กับเพื่อน	.9259
29. ฉันพึ่งพาเพื่อนได้ในยามที่ฉันต้องการ	.9240
30. ฉันพูดคุยกับเพื่อนได้ทุกเรื่อง	.9227
31. ฉันสามารถพูดถกเถียงโต้แย้งกับเพื่อนได้ทุกเรื่อง	.9313
32. ฉันรู้สึกว้าวุ่นใจที่เพื่อนเข้ามาใกล้ชิดกับฉัน	.9323
33. ฉันรู้สึกสบายใจ แม้ฉันจะต้องพึ่งพาเพื่อน	.9318
34. การพึ่งพาเพื่อนเป็นเรื่องที่ฉันทำได้ง่าย	.9312
35.ฉันรัก ผูกพันและอาทร กับเพื่อนอย่างลึกซึ้ง	.9078
36. เพื่อนเข้าใจฉัน และรู้ว่าฉันต้องการอะไร	.7519

ตารางแสดงคุณภาพของแบบวัดรูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อคนรักเกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ

ข้อคำถาม	CITC
1. ฉันเกรงว่าคนรักจะไม่ชอบฉัน	.7978
2. ฉันกังวลว่าคนรักจะขัดใจกับฉัน	.6857
3. ฉันกังวลว่าคนรักจะไม่จริงใจกับฉัน	.6842
4. ฉันกังวลว่าคนรักจะไม่ห่วงใยฉันมากเท่ากับที่ฉันห่วงใยเขา	.7679
5. ฉันต้องการให้ความรู้สึกของคนรัก ที่มีต่อฉัน เทียบเท่ากับความรู้สึกของฉัน ที่มีต่อเขา	.4667
6. ฉันกังวลมากเกี่ยวกับความผูกพันที่มี ต่อคนรัก	.6827
7. เมื่อฉันไม่ได้พบกับคนรักเป็นเวลานาน ฉันเกรงว่าเราจะไม่สนิทกันเหมือนเดิม	.6305
8. เมื่อฉันแสดงความรู้สึกของฉันที่มีต่อคนรักออกไป ฉันกังวลว่าเขาจะไม่เข้าใจความรู้สึกที่ฉันแสดงออกไป	.7418
9. ฉันไม่ค่อยกังวลว่าคนรักจะห่างเหินฉัน	.4712
10. คนรักทำให้ฉันไม่แน่ใจในตนเอง	.2781
11. ฉันไม่ค่อยกังวลว่าคนรักจะเลิกคบฉัน	.5873
12. คนรักไม่อยากใกล้ชิดฉัน เท่าที่ฉันอยากให้เป็น	.6977
13. บางครั้งคนรักของฉันเปลี่ยนไปโดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจน	.7774
14. บางครั้งฉันต้องการใกล้ชิดกับคนรัก แต่กลับทำให้เขาถอยหนี	.7705
15. ฉันเกรงว่าถ้าคนรักรู้จักตัวตนที่แท้จริงของฉันแล้ว เขาจะไม่ชอบฉัน	.4732
16. ฉันโกรธเมื่อฉันไม่ได้รับความรักและกำลังใจจากคนรัก	.3582
17. ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่ดีพอสำหรับคนรัก	.4753
18. คนรักจะสนใจฉันต่อเมื่อฉันโกรธเท่านั้น	.4000

ตารางแสดงคุณภาพของแบบวัดรูปแบบการทำงานภายในเกี่ยวกับการมองคนรักในด้านลบ

ข้อคำถาม	CITC
19. ฉันไม่แสดงความรู้สึกที่แท้จริงให้คนรักรู้	.5830
20. ฉันสบายใจที่ได้บอกความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวกับคนรัก	.8221
21. ฉันลำบากใจที่จะต้องพึ่งพาคนรัก	.3916
22. ฉันรู้สึกสนิทใจกับคนรักของฉัน	.7575
23. ฉันอึดอัดที่จะเปิดใจกับคนรัก	.4754
24. ฉันไม่ชอบใกล้ชิดกับคนรักมากเกินไป	.3147
25. ฉันอึดอัดเมื่อคนรักเข้ามาสนิทสนมกับฉันมากเกินไป	.3172
26. ฉันสนิทสนมกับคนรักได้ง่าย	.6267
27. การสนิทสนมกับคนรัก ไม่ใช่เรื่องยากสำหรับฉัน	.6732
28. ฉันมักปรับทุกข์กับคนรัก	.7889
29. ฉันพึ่งพาคนรักได้ในยามที่ฉันต้องการ	.7875
30. ฉันพูดคุยกับคนรักได้ทุกเรื่อง	.7906
31. ฉันสามารถพูดถกเถียงโต้แย้งกับคนรักได้ทุกเรื่อง	.3300
32. ฉันรู้สึกว้าวุ่นใจที่คนรักเข้ามาใกล้ชิดกับฉัน	.2642
33. ฉันรู้สึกสบายใจ แม้ฉันจะต้องพึ่งพาคนรัก	.6451
34. การพึ่งพาคนรักเป็นเรื่องที่ฉันทำได้ง่าย	.5670
35. ฉันรัก ผูกพันและอาทร กับคนรักอย่างลึกซึ้ง	.8133
36. คนรักเข้าใจฉัน และรู้ว่าฉันต้องการอะไร	.5889

ตารางแสดงคุณภาพของแบบวัดรูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อพ่อแม่เกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ

ข้อคำถาม	CITC
1. ฉันเกรงว่าพ่อหรือแม่จะไม่ชอบฉัน	.2956
2. ฉันกังวลว่าพ่อหรือแม่จะขัดใจกับฉัน	.4565
3. ฉันกังวลว่าพ่อหรือแม่จะไม่จริงใจกับฉัน	.4780
4. ฉันกังวลว่าพ่อหรือแม่จะไม่ห่วงใยฉันมากเท่ากับที่ฉันห่วงใยเขา	5397
5. ฉันต้องการให้ความรู้สึกของพ่อหรือแม่ ที่มีต่อฉัน เทียบเท่ากับความรู้สึกของฉัน ที่มีต่อเขา	.1680
6. ฉันกังวลมากเกี่ยวกับความผูกพันที่มี ต่อพ่อหรือแม่	.4553
7. เมื่อฉันไม่ได้พบกับพ่อหรือแม่เป็นเวลานาน ฉันเกรงว่าเขาจะไม่สนิทกับฉันเหมือนเดิม	.4446
8. เมื่อฉันแสดงความรู้สึกของฉันที่มีต่อพ่อหรือแม่ออกไป ฉันกังวลว่าเขาจะไม่เข้าใจความรู้สึกที่ฉันแสดงออกไป	.5011
9. ฉันไม่ค่อยกังวลว่าพ่อหรือแม่จะห่างเหินฉัน	3010
10. พ่อหรือแม่ทำให้ฉันไม่แน่ใจในตนเอง	.3009
11. ฉันไม่ค่อยกังวลว่าพ่อหรือแม่จะเลิกดูแลฉัน	.6047
12. พ่อหรือแม่ไม่อยากใกล้ชิดฉัน เท่าที่ฉันอยากให้เป็น	.3851
13. บางครั้งพ่อหรือแม่ของฉันเปลี่ยนไปโดยไม่มีเหตุผลที่ชัดเจน	.5291
14. บางครั้งฉันต้องการใกล้ชิดกับพ่อหรือแม่ แต่กลับทำให้เขาถอยหนี	.6437
15. ฉันเกรงว่าถ้าพ่อหรือแม่รู้จักตัวตนที่แท้จริงของฉันแล้ว เขาจะไม่ชอบฉัน	.4465
16. ฉันโกรธเมื่อฉันไม่ได้รับความรักและกำลังใจจากพ่อหรือแม่	.2866
17. ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่ดีพอสำหรับพ่อแม่	.3048
18. พ่อหรือแม่จะสนใจฉันต่อเมื่อฉันโกรธเท่านั้น	.2864

ตารางแสดงคุณภาพของแบบวัดรูปแบบการทำงานภายในที่มีต่อพ่อแม่เกี่ยวกับการมองตนเองในด้านลบ

ข้อคำถาม	CITC
19. ฉันไม่แสดงความรู้สึกที่แท้จริงให้พ่อหรือแม่รู้	.7558
20. ฉันสบายใจที่ได้บอกความรู้สึกนึกคิดส่วนตัวกับพ่อหรือแม่	.7166
21. ฉันลำบากใจที่จะต้องพึ่งพาพ่อหรือแม่	.5229
22. ฉันรู้สึกสนิทใจกับพ่อหรือแม่ของฉัน	.7598
23. ฉันอึดอัดที่จะเปิดเผยความรู้สึกของฉันกับพ่อแม่	.5399
24. ฉันไม่ชอบใกล้ชิดกับพ่อหรือแม่มากเกินไป	.6253
25. ฉันอึดอัดเมื่อพ่อหรือแม่ผูกพันกับฉันมากเกินไป	.5347
26. ฉันสนิทสนมกับพ่อหรือแม่ได้ง่าย	.7973
27. การสนิทสนมกับพ่อหรือแม่ ไม่ใช่เรื่องยากสำหรับฉัน	.7999
28. ฉันมักปรับทุกข์กับพ่อหรือแม่	.6127
29. ฉันพึ่งพาพ่อหรือแม่ได้ในยามที่ฉันต้องการ	.5838
30. ฉันพูดคุยกับพ่อหรือแม่ได้ทุกเรื่อง	.7859
31. ฉันสามารถพูดถกเถียงโต้แย้งกับพ่อหรือแม่ได้ทุกเรื่อง	.4987
32. ฉันรู้สึกลำบากใจเมื่อพ่อหรือแม่เข้ามาใกล้ชิดกับฉัน	.7006
33. ฉันรู้สึกสบายใจ แม้ฉันจะต้องพึ่งพาพ่อหรือแม่	.1910
34. การพึ่งพาพ่อหรือแม่เป็นเรื่องที่ฉันทำได้ง่าย	.4705
35. ฉันรัก ผูกพันและอาทร กับพ่อหรือแม่อย่างลึกซึ้ง	.7724
36. พ่อหรือแม่เข้าใจฉัน และรู้ว่าฉันต้องการอะไร	.6909